

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 513/2016 -28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. decembra 2016 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Petra Brňáka vo veci sťažnosti [REDAKČIA] zastúpeného advokátom JUDr. Pavlom Piovarčím ml., Štúrova 20, Košice, pre namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 29/2008 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKČIA] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 29/2008 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 29/2008 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietahov.

3. [REDACTED] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Košice-okolie p o v i n n ý zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice-okolie je p o v i n n ý uhradiť [REDACTED] trovy právneho zastúpenia v sume 303,16 € (slovom tristotri eur a šesťnásť centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Pavla Piovarčího ml., Štúrova 20, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 513/2016-13 zo 17. augusta 2016 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 29/2008.

2. Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vidí sťažovateľ v postupe okresného súdu, ktorý v priebehu ôsmich rokov vykonal jediné pojednávanie ešte 21. novembra 2012, ktoré bolo odročené na neurčito. Okresný súd podľa jeho názoru nepostupuje podľa zákona, jeho postup je nesústreďený

a zmätočný, čo vyvoláva pocit právnej neistoty, pretože sa nevie domôcť takého postupu okresného súdu, ktoré výsledkom by bolo meritórne rozhodnutie. Predmetné konanie začalo podaním žaloby ešte 9. mája 2008. Podľa výzvy okresného súdu boli jednotlivé chyby žaloby odstránené 1. apríla 2010.

3. Vo svojej sťažnosti sťažovateľ poukázal na to, že po skutkovej a ani po právnej stránke predmetom rozhodovania okresného súdu nie je zložitá vec a trvanie konania po dobu ôsmich rokov nie je odôvodnené ani správaním účastníkov konania, ktorí aj vzhľadom na to, že sa konalo iba jedno pojednávanie, nemali možnosť svojím správaním predlžovať konanie. Navyše sťažovateľ nemá žiadny dôvod na to, aby svojím správaním konanie predlžoval. Okresný súd v priebehu konania vôbec nekonal, pričom neexistuje zákonná prekážka, ktorá by mu bránila pokračovať v konaní a vydať meritórne rozhodnutie, a ak konal, jeho postup nesmeroval k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania. Sťažovateľ v priebehu konania podal sedem písomných urgencií a obrátil sa aj na predsedníčku okresného súdu so sťažnosťou na prietahy, ktorá bola vyhodnotená ako opodstatnená. Svoju žiadosť o priznanie finančného zadost'učinenia (priznanie nemajetkovej ujmy v sume 5 000 €) odôvodňuje celkovou dĺžkou konania, vzhľadom na ktorú len konštatovanie porušenia jeho základného práva a príkaz konať bez zbytočných prietahov nepostačuje.

4. Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 7 C 29/2008 porušené bolo, a priznal mu finančné zadost'učinenie v celkovej sume 5 000 € a trovy konania.

5. Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k priebehu konania podaním sp. zn. 1 Spr V/448/16 z 8. septembra 2016. Vo vyjadrení okresného súdu doručenom ústavnému súdu 16. septembra 2016 sa okrem iného uvádza:

„Zo spisu bolo zistené, že vady žaloby boli odstraňované na opakované výzvy súdu (skutkové odôvodnenie, žalobný petit, okruh žalovaných) až do 1.4.2010, pričom postup

súdu v priebehu celého konania bol sťažený väčším počtom účastníkov konania na strane žalovaných (v čase podania žaloby bolo 16 žalovaných), pričom v dôsledku úmrtí účastníkov konania na strane žalovaných po začatí konania (žalovaných 15/, 1/, 18/, 2/) bol šetrený okruh ich dedičov a teda právnych nástupcov v konaní, za účelom ich pripustenia ako ďalších účastníkov do konania na strane žalovaných. Uvedené skutočnosti v čase ich šetrenia znemožňovali, aby bolo v konaní vytýčené ďalšie pojednávanie vo veci, o čom bol žalobca v správach o stave konania priebežne informovaný.

Po podaní sťažnosti žalobcu na prieťahy v konaní dňa 9.9.2015, v ktorej poukazoval na skutočnosť, že od odstránenia väd žaloby dňa 1.4.2010 sa vo veci riadne a priebežne nekoná, pričom jediné pojednávanie vo veci bolo vytýčené na deň 21.11.2012, pričom od toho času súd opätovne vo veci priebežne nekoná.

Sťažovateľovi bolo listom zo dňa 9.10.2015 oznámené, že po oboznámení sa s obsahom jeho podania, vyjadrením zákonnej sudkyne a obsahom spisu sp. zn. 7C/29/2008 bolo zo spisu zistené, že skutočnosti ním uvádzané v sťažnosti, sa po ich preverení javia ako pravdivé. V konaní bolo zistených viacero období nečinnosti súdu. Vzhľadom k zisteným skutočnostiam a časovému priebehu vykonávaných úkonov v súdnom spise som dospela k záveru, že súd nekonal vo veci priebežne a vykonávanie úkonov bolo nesústredené.“

6. Predsedníčka okresného súdu nariadila dohľad nad ďalším priebehom konania. Zákonnej sudkyňi bola uložená povinnosť, aby každé tri mesiace podala k rukám predsedníčky okresného súdu správu o vykonaných úkonoch v konaní za posledné sledované obdobie. Napriek uvedenému je predsedníčka okresného súdu presvedčená o tom, že toho času zákonná sudkyňa koná plynulo a bez prieťahov, preto sťažnosť nesmeruje proti aktuálnemu a trvajúcemu stavu nečinnosti okresného súdu.

7. Z prehľadu a priebehu vykonaných úkonov vyplýva, že okresný súd dosiaľ realizoval v predmetnej veci tieto úkony:

„13.8.2008 - uznesenie č. k. 7C/29/2008-24 s výzvou žalobcovi na doplnenie žaloby,
4.9.2009 - poučenie o procesných právach a povinnostiach žalobcu, expedovanie uznesenia a poučenia zhora,

6.10.2009 - súdu doručené doplnenie žaloby žalobcom,
4.3.2010 - uznesenie č. k. 7C/29/2008-40 s výzvou žalobcovi na doplnenie žaloby,
1.4.2010 - súdu doručené doplnenie žaloby žalobcom,
26.10.2010 - poučenie o procesných právach a povinnostiach žalovaných s výzvou na vyjadrenie k žalobe a označenie dôkazov,
30.11.2010 - 8.12.2010 - súdu doručené vyjadrenia žalovaných na výzvy zhora,
18.2.2011 - výzva žalobcovi na zaplatenie súdneho poplatku za podanú žalobu s výzvou na vyjadrenie k vyjadreniam žalovaných, výzva Registru obyvateľov SR na oznámenie pobytu žalovaného 15/,
4.4.2011 - súdu doručená odpoveď Registra obyvateľov SR,
6.4.2011 - súdu doručené vyjadrenie žalobcu, zaplatenie súdneho poplatku za podanú žalobu žalobcom,
16.12.2011 - úradný záznam o stave dedičského konania po žalovanom 15/,
22.12.2011 - žiadosť o zapožičanie spisu OS Trebišov sp. zn. 9D/175/2011 po zomrelom žalovanom 15/, upovedomenie žalobcu o stave konania - zisťovanie okruhu dedičov po zomrelom žalovanom 15/, s ktorými bude pokračovať v konaní,
13.4.2012 - úradný záznam o oznámení nástupcu po zomrelom žalovanom 15/ žalobcom,
11.5.2012 - pripojenie osvedčenia o dedičstve zo spisu OS Trebišov, sp. zn. 9D/175/2011,
11.8.2012 - pripojenie výpisov z listov vlastníctva z katastra nehnuteľností,
5.10.2012 - uznesenie č. l. 75 o pripustení vstupu do konania žalovaného 17/, poučenie o procesných právach a povinnostiach s výzvou na vyjadrenie k žalobe a označenie dôkazov žalovaných 15/ - 17/, vytýčenie termínu pojednávania na 21.11.2012,
8.10.2012 - zaslanie predvolaní na pojednávanie, poučení, výziev a uznesenia zhora,
21.11.2012 - pojednávanie vo veci, odročené na neurčito s tým, že žalobcovi bolo uložené, aby lehote 1 mesiaca upravil okruh pasívne legitimovaných účastníkov...,
30.11.2012 - zaslanie žiadosti zhora,
4.12.2012 - súdu doručená vyžiadaná listina žalovaným 4/,
6.12.2012 - súdu doručené podanie žalobcu v zmysle uloženej povinnosti zhora,

17.1.2014 - výzva žalobcovi na predloženie dôkazov za účelom rozhodnutia o návrhu na pripustenie ďalších účastníkov do konania na strane žalovaných, výzva katastrálnemu odboru na zaslanie určených listín,

29.1.2014 - úradný záznam o zisťovaní stavu súv. dedičského konania na OS KE I,

11.2.2014 - súdu doručená odpoveď žalobcu na výzvu zhora s osvedčením o dedičstve zo súvis. dedičského konania na OS KE - okolie,

17.2.2014 - súdu doručená odpoveď katastr. odboru na výzvu zhora,

4.3.2014 - súdu doručená odpoveď žalobcu na výzvu zo 17.1.2014,

9.4.2014 - žiadosť prísl. matričnému úradu a Štátnemu archívu Košice o poskytnutie súčinnosti,

6.5.2014., 12.5.2014 - súdu doručené odpovede na žiadosti zhora,

30.6.2014 - uznesenie č. l. 159 o pripustení vstupu účastníkov konania do konania ako žalovaných 19/ - 23/,

10.7.2014 - úradný záznam o telef. zisťovaní skutočností na štátnom archíve,

20.8.2014 - žiadosť Štátnemu archívu Košice o poskytnutie súčinnosti,

9.9.2014 - súdu doručená odpoveď na žiadosť zhora,

12.1.2015 - lustrácia v Registri obyvateľov SR žalovaného 15/, odstraňovanie závädy v doručovaní žalovanému 15/,

23.2.2015 - oznámenie o stave konania žalobcovi, že v konaní je šetrený pobyt žalovaného 15/, šetrenie pobytu žalovaného 15/ v súčinnosti s OR PZ Košice - okolie, Soc. poisťovňou,

6.3.2015 - súdu doručená odpoveď na žiadosť zhora,

16.3.2015 - súdu doručené oznámenie žalobcu o pobyte žalovaného 15/,

13.4.2015 - výzva príbuznému žalovaného 15/,

20.5.2015 - súdu doručené vyjadrenie SPF,

30.6.2015 - uznesenie č. k. 7C/29/2008-178 o ustanovení opatrovníka žalovanému 15/,

22.7.2015 - zaslanie vyjadrenia SPF účastníkom konania, výzvy žalovaným 18/ a 19/ na poskytnutie súčinnosti, uznesenia č. l. 159 zo dňa 30.6.2014 pripusteným účastníkom na strane žalovaných so žalobou a doplneniami žaloby,

29.7.2015 - záväda v doručovaní žalovanému 18/,

4.9.2015 - úradný záznam o zisťovaní stavu konania po zomrelom žalovanom 18/,
25.9.2015 - lustrácia žalovaného 18/ v Reg. obyvateľov SR, úradný záznam
o zisťovaní stavu konania po zomrelom žalovanom 18/,
12.10.2015 - výzva žalobcovi na zaslanie vyjadrenia v súv. s úmrtím žalovaného 18/,
20.10.2015 - súdu doručená odpoveď žalobcu na žiadosť zhora s návrhom na
pripustenie vstupu ďalších účastníkov konania na strane žalovaných,
21.12.2015 - uznesenie č. l. 186 o pripustení vstupu účastníkov konania do konania
ako žalovaných 1/, 28/,
12.4.2016 - zaslanie uznesenia č. l. 186 účastníkom konania, poučenia o procesných
právach a povinnostiach s výzvou na vyjadrenie k žalobe s doplneniami pripusteným
účastníkom, urgencia žalovaného 19/ na poskytnutie súčinnosti zhora, žiadosť o poskytnutie
súčinnosti Štátnemu archívu Košice,
27.4.2016 - súdu doručená odpoveď Štátneho archívu,
31.5.2016 - žiadosť o poskytnutie súčinnosti Štátnemu archívu Košice, prísl.
matričným úradom, žalovaným 1/, 18/, 20/ - 22/, výzva žalovaným 1/ a 18/ na vyjadrenie
k žalobe a označenie dôkazov, oznámenie o stave konania žalobcovi,
3.6.2016 - uznesenie č. l. 196 o uložení poriadkovej pokuty žalovanému 19/,
7.6.2016 - 15.6.2016 - súdu doručené odpovede na žiadosti zhora,
27.6.2016 - súdu doručené odvolanie voči uzneseniu č. l. 196,
7.7.2016 - pripojenie výpisov z LV z katastra nehnuteľností
8.7.2016 - úradný záznam o ex lege zániku funkcie opatrovníka v zmysle CSP,
9.7.2016 - lustrácia žalovaného 15/ v Reg. obyvateľov SR,
11.7.2016 - poučenie o doručovaní FO v zmysle CSP, zaslanie poučenia
o procesných právach a povinnostiach žalovaným 1/ a 18/ s prílohami žaloby, zaslanie
žiadosti o poskytnutie súčinnosti dedičskej kanc. OS KE I a OS KE-okolie a Štátnemu
archívu Košice,
13.7.2016 - súdu doručená odpoveď ded. kanc. OS KE - okolie na žiadosť zhora,
18.7.2016 - zaslanie oznámenia žalovanému 19/ v súv. s podaným odvolaním voči
uzneseniu č. l. 196,
25.7.2016 - súdu doručená odpoveď Štátneho archívu na žiadosť zhora,
4.8.2016 - záznam o zložení poriadkovej pokuty žalovaným 19/,

*5.8.2016 - úradný záznam o tel. kontaktovaní OS KE I v súv. so žiadosťou zhora,
23.8.2016 - uznesenie č. k. 7C/29/2008-236 o zastavení konania voči žalovanému 2/,
31.8.2016 - zaslanie uznesenie č. l. 236 účastníkom konania, oznámenia
katastrálnemu odboru o zistených skutočnostiach s kópiami listín.“*

8. V zásade rovnaké skutočnosti týkajúce sa chronológie úkonov okresného súdu a účastníkov konania zistil aj ústavný súd z obsahu sťažnosti a súdneho spisu, ktorý mu bol doručený spolu s vyjadrením okresného súdu z 8. septembra 2016.

9. Právny zástupca sťažovateľa v stanovisku z 18. októbra 2016, ktorým reagoval na vyjadrenie predsedníčky okresného súdu, v podstatnom uviedol, že zotrváva na všetkých skutočnostiach, vecnej a právnej argumentácii uvedenej v sťažnosti. Nesúhlasí s názorom predsedníčky okresného súdu, že po nariadení dohľadu nad plynulosťou konania nedochádza k priet'ahom v konaní, naopak, k porušovaniu jeho práv dochádza dosiaľ. Poukazuje pritom na právnu istotu, ktorú môže nadobudnúť právoplatným rozhodnutím vo veci samej, ku ktorému však dosiaľ okresný súd nedospel. Vzhľadom na uvedené a s poukazom na celkovú dĺžku konania stav právnej neistoty u sťažovateľa naďalej pretrváva.

10. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávani - vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou namietaného porušenia práv - ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných na meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, resp. v primeranej lehote (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

11. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

13. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02).

14. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04).

15. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

16. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná. Od 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“), ktorý nahradil Občiansky súdny poriadok a ktorý vo svojich ustanoveniach upravuje zásadu hospodárnosti a rýchlosti konania v čl. 17. Podľa § 100 ods. 1 OSP len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá (obdobne § 157 ods. 1 CSP).

17. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priesťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04, I. ÚS 398/2016) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

18. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, predmetom konania vedeného okresným súdom je rozhodovanie o tom, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva. Po skutkovej a právnej stránke ide o štandardný predmet rozhodovania na okresnom súde. Z obsahu súdneho spisu okresného súdu síce vyplýva, že čiastočne ide o skutkovo zložitejšiu vec najmä vzhľadom na vyšší počet účastníkov konania na strane žalovaných, ale na druhej strane vec nie je právne zložitá a z dosiahnutých výsledkov ústavný súd nezistil takú zložitosť veci, ktorá by mohla odôvodňovať už viac ako osemročné trvanie tohto konania.

19. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd pri preskúmaní spisu zistil, že k predĺženiu predmetného konania čiastočne prispel aj sám s'ťažovateľ, ktorý nesprávne formuloval petit žaloby a ktorý musel byť opakovane opravovaný, resp. doplnený. Na druhej strane s'ťažovateľ je v konaní aktívny a na žiadosť súdu poskytuje potrebnú súčinnosť smerujúcu k rozhodnutiu vo veci samej, včas reagoval na pokyny súdu a oznamoval mu potrebné skutočnosti. Taktiež v predmetnom konaní opakovane žiadal, aby súd vo veci konal a podal s'ťažnosť pre priet'ahy v konaní.

20. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv s'ťažovateľa, bol postup samotného okresného súdu. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku jeho postupu došlo k porušeniu uvedeného základného práva, ústavný súd zistil, že to tak je, a to napriek tomu, že plynulému postupu nebránila žiadna zákonná prekážka v konaní (II. ÚS 3/00, III. ÚS 46/04). Ústavný súd zároveň pri posudzovaní prihliadal aj na čl. 17 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Keďže konanie začalo za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, ústavný súd v tomto smere poukazuje aj na jeho § 100 ods. 1, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

21. Vychádzajúc z predloženej s'ťažnosti a z pripojených dokumentov, ako aj zo stanovísk účastníkov konania a na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu, ústavný súd konštatuje predovšetkým neefektívne správanie okresného súdu, ktoré v spojitosti s celkovou dĺžkou súdneho konania (viac ako 8 rokov) mali za následok zistenie zbytočných priet'ahov, pretože okresný súd nevykonával úkony smerujúce k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa s'ťažovateľ nachádzal.

22. Ústavný súd sa priklonil k názoru sťažovateľa, že k zbytočným priet'ahom v konaní došlo, aj keď v predmetnej veci okresný súd určité úkony vykonal. Postup okresného súdu však vzhľadom na celkovú dĺžku konania nemožno považovať za sústredený a efektívny.

23. Podľa názoru ústavného súdu konanie, ktoré trvá pomerne dlhé obdobie, už aj s prihliadnutím na počet účastníkov konania, ako to bolo v danej veci, možno už len na základe jeho posúdenia ako celku považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne napr. II. ÚS 3/09, III. ÚS 170/2010, III. ÚS 21/2014). V konaní okresného súdu možno nájsť viaceré obdobia nečinnosti, a to už hneď na začiatku konania od podania žaloby (9. mája 2008) do 4. septembra 2009, t. j. v trvaní takmer 16 mesiacov, počas ktorého bolo síce vyhotovené uznesenie spolu s výzvou, avšak tie sa expedovali viac ako rok po ich vyhotovení, a potom najmä od 6. októbra 2009 až do 4. marca 2010, keď okresný súd vydal ďalšie uznesenie s výzvou na doplnenie žaloby, v trvaní takmer 5 mesiacov, pričom pri odstraňovaní nedostatkov žaloby okresného súdu nič nebránilo, aby tieto nedostatky odstránil jedným uznesením na začiatku konania. Opätovne okresný súd nerealizoval žiadny úkon v období od 1. apríla 2010 do 26. októbra 2010, od 6. apríla 2011 do 16. decembra 2011 a od 13. apríla 2012 do 4. októbra 2012, čo predstavuje ďalšie obdobie nečinnosti v trvaní spolu viac ako dvadsaťjeden mesiacov bez toho, aby okresnému súdu bránila objektívna prekážka v ďalšom postupe. Prvé pojednávanie vo veci bolo uskutočnené až 21. novembra 2012, ktoré bolo odročené na neurčito a žalobcovi bola uložená povinnosť upraviť okruh pasívne legitimovaných účastníkov konania. Od tohto pojednávania okresný súd nerealizoval ani jeden úkon v priebehu celého roka 2013 až do 17. januára 2014, keď vyzval žalobcu, aby predložil dôkazy na účely rozhodnutia o návrhu na pripustenie ďalších účastníkov do konania.

24. Ako ďalšie obdobie nečinnosti ústavný súd vyhodnotil aj postup okresného súdu v období od 21. decembra 2015, keď vydal uznesenie o pripustení vstupu účastníkov do konania, avšak uvedené rozhodnutie doručoval až 12. apríla 2016.

25. Za neefektívny postup okresného súdu považuje ústavný súd aj uznesenie z 21. decembra 2015, ktorým rozhodol o pripustení účastníkov konania na strane žalovaných, ktorí sú dedičmi (synovia) žalovanej v 18. rade, o ktorej pripustení do konania rozhodol skorším uznesením, ale ktoré jej nedoručil, pretože zomrela po jeho vyhotovení, ale ešte pred doručením uznesenia (č. l. 159), a nedoručoval ho ani dedičom žalovanej v 18. rade. Uznesenie o pripustení účastníkov konania na strane žalovaných z 21. decembra 2015 je podľa názoru ústavného súdu nadbytočným úkonom zo strany okresného súdu, pretože uznesenie o pripustení žalovanej v 18. rade do konania mal doručiť jej dedičom, lebo pre uznesenie, podobne ako pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia (§ 167 ods. 2 OSP v spojení s § 154 ods. 1 OSP). S dedičmi žalovanej v 18. rade mal okresný súd pokračovať v konaní ako s účastníkmi konania, keďže pri univerzálnej sukcesii nie je potrebné rozhodovať samostatným uznesením o zmene účastníka konania, ale súd ďalej pokračuje s dedičmi účastníka, ktorí okamihom jeho smrti vstúpili do jeho práv a povinností (§ 107 ods. 3 OSP).

26. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej k zbytočným priesťahom v súdnom konaní nemusí dochádzať len nekonaním príslušného súdu, ale aj takou jeho činnosťou, ktorá nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty účastníkov súdneho konania. Aj neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. IV. ÚS 164/03, IV. ÚS 121/04, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 380/08, I. ÚS 158/2010).

27. Okresný súd si teda nezvolil taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa sťažovateľ obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

28. Z dosiaľ vykonaných úkonov vyplýva, že okresný súd bol v spore v podstate nečinný. Nečinnosť okresného súdu charakterizuje konanie vedené pod sp. zn. 7 C 29/2008

ako celok, pričom dosiaľ vykonal za celý jeho priebeh jediné pojednávanie a ani raz nerozhodol meritórne.

29. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 29/2008 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

30. Ústavný súd zároveň prikázal okresnému súdu, aby vo veci sp. zn. 7 C 29/2008 konal bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku nálezu).

31. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

32. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť s'ťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

33. S'ťažovateľ v s'ťažnosti žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 €.

34. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym

súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

35. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 7 C 29/2008 a berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu ústavný súd považoval priznanie sumy 1 500 € s'ťažovateľovi za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku nálezu).

36. Ústavný súd preto nevyhovel v súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde časti s'ťažnosti, v ktorej s'ťažovateľ žiadal priznať finančné zadost'učinenie nad ústavným súdom priznanú sumu 1 500 €. Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto rozhodnutia.

37. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Úspešnému s'ťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom. Advokát si dodatočne vyčíslil odmenu a paušálnu náhradu za 3 úkony právnej služby, a to prevzatie a prípravu zastupovania, spísanie a podanie s'ťažnosti a zaujatie stanoviska k vyjadreniu okresného súdu.

38. Základom pre výpočet náhrady za úkon právnej služby je v danom prípade priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2015 v sume 858 €. Ústavný súd priznal s'ťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2016 (príprava a prevzatie veci, písomné vyhotovenie s'ťažnosti) po 143 €. Ďalej má právny zástupca s'ťažovateľa nárok aj na náhradu režijného paušálu 8,58 € za jeden úkon podľa vyhlášky. Pokiaľ ide o stanovisko s'ťažovateľa k vyjadreniu okresného súdu doručené 21. októbra 2016, ústavný súd za tento úkon právnej služby náhradu trov s'ťažovateľovi nepriznal, keďže stanovisko neobsahovalo nové skutočnosti ani argumentáciu. Náhrada trov konania, ktorú ústavný súd priznal s'ťažovateľovi, spolu takto predstavuje sumu 303,16 €.

39. Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

40. Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde).

41. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. decembra 2016